

Naša hiša otrok

Letopis montessori Hiše otrok Slovenj Gradec

2016–17 / številka 2

KAZALO

Uvodnik.....	3
Dnevnik dogodkov obogatitvenih dejavnosti v sobi 3–6.....	4
Utrinki iz sobe 1–3.....	8
Pogovor med otroki – duhovite iskrice.....	12
Izpod naših rok.....	15
Zakladnica znanj montessori.....	18
Agresivnost – nov in nevaren tabu.....	20
Opazovanje otroka.....	22
Integrirano učenje tujega jezika.....	24
Razmišljanja staršev in starih staršev.....	25
Kotiček za starše.....	28
Zahvale.....	31
Aktivnosti za otroke in starše.....	32
Aktivnosti v naravi za otroke in starše.....	34
Počitniški kotiček za otroke ...	36

Naša Hiša otrok Slovenj Gradec

Letopis montessori Hiše otrok Slovenj Gradec 2016–17 / številka 2

Izdaja: Eduka, Zavod za izobraževanje in svetovanje, PE Zasebni montessori vrtec Hiša otrok Slovenj Gradec, Podgorska cesta 2

Odgovorna urednica: Aleša Jordan, direktorica vrtca in pedagoginja montessori 0–3 in 3–6

Urednica: Eni Bačac, asistentka montessori v sobi 1–3

Lektoriranje: Nina Bradić, prof.

Oblikovanje in izvedba: Lepota oblike Lidija Smolar s. p.

Foto: iz arhiva montessori Hiše otrok Slovenj Gradec

Izdelki: delo otrok našega vrtca

© Eduka, Zavod za izobraževanje in svetovanje. Slovenj Gradec, junij 2017

Spoštovani starši in bralci letopisa »Naša hiša otrok«!

Ponosna in hvaležna sem, da v rokah držimo drugo številko našega letopisa. Z njo bomo obeležili učno leto 2016-2017 in vam predstavili naše delo: delo našega tima in še bolj pomembno- delo in razvoj naših otrok.

Hiša otrok je prostor, kjer ima otrok osrednjo vlogo in je prostor pristnih človeških odnosov, kjer je najpomembnejši zgled za take odnose. Gradnja in vzdrževanje pristnosti, lepih odnosov, empatičnosti, spoštljivosti znotraj tima kot tudi v odnosu do staršev je ključna za zagotavljanje takega zgleda, zato smo v letošnjem letu poskrbele ne le za stalno strokovno izpopolnjevanje, ampak smo v ospredje postavile delo na odnosnih in osebnih kompetencah strokovnega tima. Utrinke z izobraževanj, izpopolnjevanj in osebnega razvoja smo vključile v letopis.

V letopisu so vam strokovne sodelavke pripravile razmišljanja in prispevke o nekaterih ključnih principih pristopa montessori, pomenu gibanja v predšolskem obdobju, pomenu sposobnosti opazovanja otroka, razumevanja njegovega razvoja in vlogi odraslega pri tem.

Našo Hišo otrok kot prostor nenehnega čudenja, izkustvenega učenja, ustvarjalnosti, razvoja in napredka najbolje predstavijo otroci s svojim delom in s svojimi duhovitimi »iskricami«.

Dragocena so razmišljanja naših staršev in starih staršev in hvaležni smo za njihove prispevke.

Mnogo lepih vtisov in doživetij smo dodali z delom čez leto tako v sobi kot tudi skozi obogatitvene dejavnosti, ki vam jih predstavljamo skozi fotografije in zapise.

»Čudovito popotovanje« skozi naš letopis vam želim,

Aleša Jordan
direktorica vrtca,
pedagoginja montessori 0–6

»Ne gre za to, da bi videli metodo. Gre za to, da vidimo otroka. Da vidimo otrokovo dušo, ki je nič več ne ovira in zato lahko deluje v skladu s svojo naravo. Otrokove lastnosti, ki smo jih za hip uzrli, so preprosto del življenja, podobno kot pisane barve ptic ali dišave rož. Te lastnosti niso rezultat nobene »izobraževalne metode«. Seveda pa je očitno, da z vzgojo lahko vplivamo nanje.«

Maria Montessori

DNEVNIK DOGODKOV OBOGATITVENIH DEJAVNOSTI V SOBI 3-6

OBISK DOMA STAROSTNIKOV ...

Tega obiska smo se zelo veselili. Ko smo hodili mimo doma, so otroci velikokrat spraševali, kdaj bomo šli na obisk. In nekega dopoldneva smo se odpravili v staro hišo k starim ljudem.

Sprejem je bil veličasten, saj so nas že na

hodniku pozdravili z veselimi koroškimi ljudskimi pesmimi. Otroci so se veseli pomešali med njih, se objemali, prepevali, plesali in se smejali. Prepričana sem, da smo si vzajemno polepšali dan.

PRI GASILCIH ...

Celo leto smo se učili in vadili pesmico »Gasilec Bojan«, da jo bomo ponovno zapeli pri gasilcih. Najprej smo bili malo raz-

očarani, ker ni bilo Bojana, a smo kaj kmalu ugotovili, da tudi ostali gasilci veliko vedo in da pri gasilcih, pač ne glede na vse, ne more biti dolgčas.

PRI REŠEVALCIH ...

V garaži reševalne postaje Slovenj Gradec nas je z nasmeškom na obrazu sprejel reševalec, ki k sreči ni imel dela, ampak je bil v pripravljenosti, če ga slučajno pokličejo. Pokazal nam je, kaj vse se skriva v reševalnih avtomobilih in odgovarjal na vprašanja

naših zvedavih korenjakov. Prižgal je tudi sireno, ki smo ji prisluhnili z zatisnjenimi ušesi.

V GALERIJ ...

Všeč nam je bil vranček Koki in njegova zgodba, prav tako pa so nam ljube tudi ostale slike, pa naj bodo žalostne, vesele, barvaste, temne, brez barv, težke, ljubke, zabavne, mrtve, smešne ... in še je bilo pridevnikov na zastavljeno vprašanje: »Kakšna je lahko slika?« Hvala muzeju in galeriji za širokosrčne sprejeme in zanimiva vodenja.

SMUČARSKI TEČAJ ...

Vesetje na snegu je bilo nepopisno. Otroci so vsak dan bolje smučali in na koncu vsi zasluženno kazali svoje pridobljene diplome. Starši in asistentke pa smo jih s ponosom in solzami v očeh spremljali pri njihovih prvih samostojnih spustih. Bravo, naši smučarji!

SANKANJE ...

Pozimi, ko so igrišča pobeljena s snegom,

so k sreči pobeljeni tudi bližnji hribčki, po katerih se je zabavno spuščati z lopatkami.

NABIRANJE VRŠIČKOV ...

Naše vsakoletno opravilo, da se pripravimo na zimo. Vršičkov sirup je izvrsten dodatek v čaju, kadar malo kašljamo in nam teče

iz nosu. Gozd pa je tudi najprimernejši prostor za skupinska objemanja in veselo prepevanje □, zato se vsak četrtek radi vračamo v svet dreves in živali.

NA POŠTI ...

Pripravili smo risbice, napisali pismo, zapakirali paket, ga okrasili, nanj dodali naslov in odšli na pošto. Zdaj pa upamo, da bo poštar našel do naslovnikovih vrat!

NA SPREHODU, NA IGRIŠČU ...

»Palice so na tleh, pazimo prijatelja in se lepo igramo, « pravijo otroci brž, ko prispejo na igrišče in veselo zdirjajo v svet igre, plezanja, tekanje in glasnega smejanja.

SEMENJI DAN...

Iskali smo suhe marelice in jih k sreči našli. Bile so slasten posladek po počitku, tako da smo tistega dne s sladkobo v ustih odhajali domov.

In še ...

BABICE NA OBISKU

Prav posebno doživetje je bila peka piškotov z babicami. Na peko so prišle pripravljene: vsaka svoj predpasnik, nekatere se imele s sabo še valjarje in modelčke. S svojimi vnukinjami in vnuki so se zagnano lotile dela. Pripravili smo slastne maslene piškote in prosene kroglice. Vsak piškot je bil drugače okrašen, a vsi so bili slastni. Skupaj smo na črti zaključili pozno popoldne in se nasmejanih obrazov, polnih trebuškov in žepov odpravili domov. Hvala babice za čudovit popoldan!

ŠOLAR NA OBISKU

Med jesenskimi počitnicami nas je prišel obiskat naš šolar Florijan. S seboj je prinesel polno šolsko torbo in nam pokazal, kaj vse se skriva v njej. Z nami je odšel na sprehod in ostal pri nas na kosilu. V veselje nam je bilo, da smo se imeli priložnost družiti in prisluhniti zgodbi prvošolčka.

DEDKI NA OBISKU

Dedki so se smejali že na hodniku, se sezuvali, vnučki pa so jim nosili copate. Pripravili smo čestitke ob materinskem dnevu za mamice in babice. Pozorno so prisluhnili navodilom, nato pa so se lotili ustvarjanja.

Na koncu smo skupaj zapeli na črti in dedke še naučili naš »bunga bunga« ples. Korajžno so zaplesali, se preizkusili v petju angleških pesmic in se nato s svojimi vnučki nasmejanih obrazov odpravili domov. Hvala dedki za čudovit popoldan!

UTRINKI IZ SOBE 1–3

V skupini 1–3 smo imeli skozi leto raznolike dejavnosti. Ob ponedeljkih smo se odpravili v park ali na igrišče in smo skupaj telovadili. Ob četrtek smo se s skupino 3–6 odpravili v bližnji gozd, ob petkih pa smo obiskali knjižnico Slovenj Gradec.

SPREHODI

Naše sprehode smo obogatili s številnimi dejavnostmi na različnih lokacijah.

Pri nas se odpravimo na sprehod v vsakem vremenu. Če dežuje, si oblečemo dežne pelerine in obujemo dežne škornje. Ko ska-

čemo po lužah, zelo uživamo.

Pot nas je večkrat vodila skozi mesto, kjer smo si ogledali znamenitosti.

Decembra smo se odpravili na božični sejem, kjer smo zaplesali ob božičnih pesmih.

Pogosto gremo na sprehod v Kuharjev park, kjer opazujemo račke v vodi, z mostu mečemo v vodo kamenčke, na trati nabiramo rožice, opazujemo drevesa ... Večkrat pa se ob poti ustavimo na travniku in se igramo

z žogami, skačemo s kolebnicami, tekamo in se skrivamo v grmovju.

Zelo radi gremo tudi na igrišče, kjer se gugamo, vozimo po toboganih, plezamo po plezalih in se igramo.

SANKANJE IN AKTIVNOSTI NA SNEGU

V zimskem času smo se pogosto odpravili na Štibuh, kjer smo uživali v zimski radosti: »dričkali« smo se z lopatami, se kepali in valjali po snegu.

IZDELOVANJE ADVENTNIH VENČKOV

Decembra smo skupaj izdelali adventne venčke iz slanega testa. Okrasili smo jih s smrekovimi vejami in storži.

PEKA PIŠKOTOV Z MAMAMI

V decembrskem času smo v Hišo otrok povabili mamice, da smo skupaj z njimi pekli piškote. S piškoti smo se potem tudi posladkali in kakšnega tudi odnesli domov.

POPOLDAN Z OČETI

V Hišo otrok smo marca povabili očete, da smo skupaj z njimi izdelali presenečenje za materinski dan. Za mame smo izdelali čestitke.

PREDSTAVITEV SOBE 1-3 PO PODROČJIH

DEJAVNOSTI V SOBI 1-3

V sobi 1-3 so zastopane dejavnosti iz več različnih področij. S pomočjo teh dejavnosti otrok razvija koncentracijo, koordinacijo, red in samostojnost.

Vsakdanje življenje:

V obdobju 1-3 je področje vsakdanjega

življenja izhodišče vseh ostalih dejavnosti. Dejavnosti s področja vsakdanjega življenja so: skrb zase (oblačenje, slačenje, obuvanje, uporaba stranišča, uporaba robčka ...), skrb za okolje (npr. zalivanje rož, pometanje, pomivanje posode ...), priprava hrane in strežnje drugim (priprava malice).

GIBANJE (motorika):

Področje se deli na fino motoriko in grobo motoriko. Fina motorika zajema še dejavnosti za spodbujanje poseganja, prijemanja in koordinacije roka-oko.

ZAZNAVANJE:

Kot pomoč pri razvoju razlikovanja velikosti, oblik, barv in zvokov. Dejavnosti s tega področja so namenjene razvoju vida, sluha, tipa, vonja, okusa.

JEZIK:

Jezik je posebno področje, ki se prepleta tudi z ostalimi področji in dejavnostmi. Vanj uvrščamo pomoč pri razvoju besedišča in verbalne komunikacije, zato zajema pogovor, rime, pesmi z dogajanjem, poimenovanje predmetov v okolju, poimenovanje predmetov za besedni zaklad, karte za bogatitev besednega zaklada in knjige.

UMETNOST:

Področje, ki služi kot pomoč pri razvoju ustvarjalnosti in izražanja: petje pesmi, poslušanje glasbe, igranje na inštrumente, ples, risanje, slikanje, oblikovanje slanega testa ...

POGOVOR MED OTROKI – DUHOVITE ISKRICE

IZ SOBE 1–3

- ☛ Deklica dela lepljenje s pomakanjem, se ji pridruži fant, deklica mu reče: **»Ložico za mamo delam, da domov nesem«**. (Deklica, starost 30 mesecev),
- ☛ Starejša deklica opazuje asistentko, ki previja mlajšo deklico, deklica reče asistentki, **»Lej A. kak N. hudo gleda«**. (Deklica, starost 27 mesecev)
- ☛ Asistentka reče dečku, ki je nejevoljen, ker si tudi drugi otroci jemljejo malico: **»Its for everyone«**, deklica, ki stoji zraven mu reče: **»L. everyone je«**.

(Deklica, starost 28 mesecev)

- ☛ Med oblačenjem v garderobi, pride do asistentk deklica, z oblečeno jakno in ji reče: **»Js tak svicam v tti jakni«**. (Deklica, starost 27 mesecev)
- ☛ Deklici sedita skupaj v knjižnem kotičku, prva deklica reče drugi deklici: **»Beli«**, druga deklica ji odgovori: **»Ko bo Z. pogledala, bo pa dala kigico nazaj na polico«**. (Deklica, starost 30 mesecev)
- ☛ Deklica si umiva roke, porisane z barvo, mlajši deček se ji približa pri umivalniku,

deklica mu reče: »**Čaki malo, da spavim bavo dol**«. (Deklica, starost 29 mesecev)

- ☛ Deček pokaže nov stol drugemu dečku v knjižnem kotičku in mu reče: »**Ta stol nam je Alesa plinesla**«. (Deček, starost 34 mesecev)
- ☛ Deček se prijema za listek na trenerki, pogleda asistentko in ji reče: »**Listka mam zada na litki**«. (Deček, starost 30 mesecev)
- ☛ Deček, si na sprehodu, daje v usta vejico, asistentka ga vpraša »**Kaj delaš**«, deček ji odgovori: »**Čistim zobke s palčko, to mi je všeč**«. (Deček, starost 34 mesecev)
- ☛ Asistentka vpraša dečka, če gre kam na počitnice, deček ji odgovori: »**Na molje glem js z babico in dedijem, ti pa ne gles zlaven, samo mama gle zlaven**«. (Deček, starost 34 mesecev)
- ☛ Deklica joka, pride do nje deček, jo objame in reče »**Ne jotat, rad te imam**«. (Deček, starost 34 mesecev).
- ☛ Deček pride v kopalnico, deklica, ki lula na kahlici, mu reče »**Kal hlacke dol daj, pa lulaj**« (Deklica starost, 30 mesecev)
- ☛ Deklica stopi zjutraj do dečka, ki vstopi v sobo po dolgem času in mu reče: »**Nisem te videla dolgo**«. (Deklica, starost 29 mesecev)
- ☛ Asistentka pomiva posodo, pride do nje deklica s krožnikom v roki in vpraša asistentko: »**A pomivaš, na to še pomij moje**«. (Deklica, starost 30 mesecev)
- ☛ Asistentka odnese oblačila na hodnik,

otroci gredo za njo, deček gre za njimi in jim reče: »**Tu pocatajte, samo pogledat je sla, tu imamo dela na polici**«. (Deček, starost 34 mesecev).

- ☛ Deklica se preoblači v kopalnici, deček, ki ravno takrat lula na stranišču, ji reče »**Take zizeke mam tut js**«. (Deček, starost 30 mesecev)
- ☛ Med pripravo malice, deček posega po sadju, deček, ki sedi zraven njega mu reče: »**Loke daj dol mize**«. Deček da roke dol iz mize, pogleda dečka, mu pokaže roke in reče: »**A tak?**« (Deček starost 30 mesecev in deček starost, 28 mesecev)
- ☛ Deček reče asistentki po počitku: »**Moja mami come**«. (Deček starost, 28 mesecev)
- ☛ Deklici delata skupaj za isto mizo in se pogovarjata, prva deklica reče drugi: »**Babi je pišla po tebe**«, druga deklica ji odgovori: »**Neeee, ni še pišla**«. (Deklica starost, 28 mesecev)
- ☛ Deklica v kopalnici trkne z roko v steno, svoje dejanje komentira asistentki: »**Bija sem se, si videja Ana**«. (Deklica starost, 29 mesecev)
- ☛ Deček pri dejavnosti zaboj s tremi predali, poimenuje živali v predalih; reče: »**To je ptica**«, pride zraven deklica in reče: »**To ni tica, to je papiga**«. (Deklica, starost 27 mesecev)

IZ SOBE 3-6

- ☛ Deklica tiho vpraša asistentko: »**Kje pa je »lunapark«, ki je stal zunaj na parkirišču?**«. In deček od strani to sliši in reče čez celo sobo: »**A »lunapark« kje je? Veš kaj, za Bosno je šel**«.«
- ☛ Deček pri kosilu reče: »**Moramo zelo veliko jesti, da bomo imeli velike trebuhe in veliko glavo**«.«

- ☛ Pri kosilu se pogovarjajo otroci kaj bodo postali, ko bodo veliki. »**Jaz bom vozil tovornjak**«, reče fantek. Deklica ga gleda in razmišlja: »**Jaz pa bom doma čistila. In to zelo dobro bom čisto vse počistila**«.«
- ☛ Dan pred osmim februarjem se pogovarjamo o Francetu Prešernu in

Zdravljici. Po dečka pride babica in deček reče: »**Veš, babi, jutri pa ne grem v Hišo otrok, ker je en možakar umrl.**«

- ☞ Deček se igra v grmovju. Ko zleze ven, reče: »**Au, spet sem se udaril v bobko.**«
- ☞ Asistentka reče dečku: »**Poglej kakšna palica.**« Deček odgovori: »**To ni palica, je korenina.**«
- ☞ Deček opazi deklico, ki nevede poliva vodo po tleh, in ji reče: »**Kake ga ti lomiš no.**«
- ☞ Deklica pristopi do asistentke in reče:

»**Jaz bi pa wash the posoda.**«

- ☞ Pri igri tišine otroci poslušajo svoje srce. Asistentka vpraša otroke: »**Ste slišali svoje srce?**« Deklica začudeno reče: »**Jaz pa ga sploh nimam.**«
- ☞ Otroci se igrajo v gozdu. Deklica reče: »**Mene je pa strah medvedov.**« Asistentka ji odgovori: »**Tukaj ni medvedov, so v drugih gozdovih.**« Deček doda navdušeno: »**Pa v risankah so tudi.**«

Matematika

Jezik

IZPOD NAŠIH ROK

SOBA 3-6

SOBA 1-3

SOBA 3-6 VSAKDANJE ŽIVLJENJE, MATEMATIKA, ZAZNAVANJE, ZNANOST, JEZIK, UMETNOST

ZAKLADNICA ZNANJ MONTESSORI

POMEN GIBANJA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

»Naše telo ima tri glavne dele: možgane, mišice in čutila. Delovanje vseh teh treh natančnih mehanizmov omogoča gibanje. Pravzaprav se človek lahko izraža le skozi gibanje.« (Maria Montessori, Srkajoči um)

Gibalna (motorična) učinkovitost človeka je rezultat usvojenosti gibalnih spretnosti in gibalnih sposobnosti. Razvoj te gibalne učin-

kovitosti je odvisen od zrelosti živčevja, kosti, mišic in hormonskega stanja v telesu, a v največji meri od telesne dejavnosti otroka.

Človekov gibalni razvoj se začne že v predporodni dobi in se neprestano izpopolnjuje v nadaljnjem razvoju. Še posebej izrazit je v prvih treh letih življenja. Otroško telo neprestano raste in se razvija v nasprotju z ustaljenim organizmom odraslega človeka. Na rast in razvoj v veliki meri vpliva gibanje. Z rastjo in razvojem se otrokove sposobnosti večajo in tako sta rast in razvoj v nenehni odvisnosti od gibanja in obratno.

Če otrok nima možnosti za izvajanje različnih gibalnih dejavnosti, lahko zaostane v gibalnem razvoju.

Če je otrok v predšolskem obdobju deležen dovolj obsežnih in dovolj kakovostnih gibalnih vzpodbud in če je osvojil osnovna

naravna gibanja, bo čas poznega otroštva, zaradi relativno visoke razvitosti in plastičnosti živčnega sistema, čas priložnosti.

Po drugem letu se začne obdobje aktivnega vključevanja v različna gibanja ter izkoriščanja in eksperimentiranja v gibanju lastnega telesa. Otroci sami ali v stiku z okoljem odkrivajo in razvijajo številne gibalne spretnosti in sposobnosti, ki so potrebne za izvedbo različnih vrst gibanj. Z dejavnostjo postaja njihovo ravnotežje vse boljše, prav tako pa postaja njihovo gibanje vse bolj koordinirano in ritmično. Širina njihovih gibalnih spretnosti je odvisna od možnosti in priložnosti izvajanja in učenja gibalnih nalog, bistveno vlogo pri tem pa ima stimulatívno okolje.

Dr. Ranko Rajović, zdravnik specialist in ustanovitelj združenja MENSA v svojih knjigah in predavanjih, poudarja, da čezmerno gledanje televizije, igranje video igric, pomanjkanje grafomotoričnih dejavnosti ter telesna neaktivnost poškodujejo in zmanjšujejo razvoj otrokovih bioloških potencialov. Inteligenca je odvisna od povezav, ki jih bodo naredile živčne celice. Te povezave imenujemo sinapse. Če otrok preskoči plazenje, se bo oblikovalo manjše število sinaps. S preprečevanjem skakanja otrok

po kavču, starši zmanjšujemo možnost, da bi zelo pomembni impulzi prišli v otrokove možgane. Ko otrok skače ali uravnava ravnotežje, mora aktivirati vse svoje mišice, z aktivacijo mišic pošilja impulze v možgane, ker možgani nadzirajo vse mišice in oblikujejo sinapse. Nevroni ali živčne celice, ki ne delajo, se izgubljajo, umirajo in edini način, da preživijo, je, da nekaj delajo. Delajo pa takrat, ko otrok skače, se vrti, plazi – se giba.

Naravne oblike gibanja (igra, sprostitev, vesele in zanimive gibalne zaposlitve ...) imajo močan vpliv na pravočasno razvijanje številnih gibalnih sposobnosti, ki imajo pomembno vlogo v otrokovem spoznavnem,

čustvenem in socialnem razvoju.

Otroke je potrebno spodbujati, da iščejo lastne poti pri reševanju gibalnih težav, da se igrajo in preizkušajo raznovrstne športne pripomočke na lasten oziroma izviren način.

V prvih dveh letih namreč otrok doseže take gibalne zmožnosti, ki jih nobeno drugo živo bitje ni sposobno – pokončna hoja. Motorični razvoj ima v prvih dveh letih odločilno vlogo za razvoj prvih oblik intelektualnih sposobnosti. Otrok, ki se hitro gibalno razvija, ima večje možnosti za manipuliranje in komuniciranje z okoljem, kar je temelj za njegov duševni razvoj.

Gibalne izkušnje sodelujejo pri integraciji

fizičnega in emocionalnega razvoja ter tako usposablja otroka za ustrezno odzivanje na okolje.

Z gibanjem otrok prihaja do lastnega potrjevanja in spoznavanja samega sebe v ožjem in širšem družbenem okolju.

Ana, pedagoginja montessori 0–3

Viri: Nataša Lačen (športna pedagoginja in montessori pedagoginja 3–6),

RAJOVIĆ, Ranko. 2016. Kako z igro spodbujati miselni razvoj otroka. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2016.

MONTESSORI, Maria. 2011. Srkajoči um. Ljubljana, Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje, versko dejavnost.

AGRESIVNOST – NOV IN NEVAREN TABU

Povzeto po seminarju Otroci in agresivnost – nov in nevaren tabu, Ljubljana, 18. 3. 2017

»Ne zadošča več trditi, da nekaj pač »deluje«. Raziskati moramo, zakaj in kako deluje. Če je cena to, da mora nekdo žrtvovati svojo integriteto, potem je cena previsoka. To je preprosto in človeško etično načelo.«

»Zavračanje agresije temelji na ideologiji in neznanju. Ideologija pravi:

»Nočemo vojne.« Logika za tem je, da agresija vodi k nasilju, nasilje pa k vojni. To ne drži. Agresija ne pripelje do nasilja. Nasilni ljudje so bili v preteklosti pogosto žrtve nasilja v domačem okolju. Dejstvo je, da človek potrebuje 15 do 17 let, da integrira svojo agresijo na način, da jo zna v svojem življenju konstruktivno in koristno uporabiti. Da mu služi in z njo ne škoduje drugim.«

(Jesper Juul)

Foto: Nika Högl Praper

Agresivnost je eno izmed osnovnih čustev in se pojavlja kot vitalna energija za asertivnost, vztrajnost, ustvarjalnost, ambicioznost. Pomembno je, da se jo naučimo držati v obsegu, kjer deluje kot koristna. Otrokom moramo pokazati, kako to naredijo – kako se umiriti, kako se izraziti verbalno, kako usmeriti agresijo v konstruktivno. To lahko naredimo tako, da se z njimi pogovarjamo mirno, jih opazujemo in jim damo vedeti, da so pomembni. Podajmo jim roko in jim pomagajmo. Le tako si bomo zaslužili vstop v njihov svet.

Delo z otroki je nekaj posebnega. Je čudovito, a hkrati prav tako zahtevno. Ne deluje, da jim nekaj rečemo, nato pa bodo oni ravnali točno tako, kot smo želeli. Niti ne moremo predvidevati in od njih pričakovati obnašanja, ki je privzgojeno našim glavam in nam je zategadelj posledično samoumevno. Ne, otroci so zahtevni, samosvoji, unikatni, bistri. Hitro nam pokažejo zrcalo in pritisnejo ravno tja, kjer nas najbolj zatrese in najbolj zaboli. Važno je, da z otroki ravnamo tako, da smo prisotni v trenutku, ko nas najbolj potrebujejo. Ni potrebno, da se sprašujemo, od kod njihovo negativno obnašanje prihaja, ampak da se vprašamo, kako jim lahko pri tem pomagamo. In za to ne potrebujemo posebne izobrazbe, to je stvar odločitve, ki prihaja iz našega eksistencialnega vidika. Delovati moramo iz spoštovanja do samih sebe in iz spoštovanja do otroka, ki nas potrebuje. Tukaj je zelo pomembna možnost izbire, ki jo imamo in ponujamo ter osebna odgovornost za to, kar počnemo. Kadar imajo otroci težave, nam to kažejo na različne načine. Nekateri se zaprejo vase in so tihi, ubogljivi. Če so takšni, lahko njihovo težavo hitro spregledamo, saj nikogar ne moti. Nekateri pa to kažejo s kričanjem, pretepanjem, grizenjem, z glasnim jokom ... Takšne otroke pa poimenujemo problematični otroci. A oboji, tako tihi kot glasni »kričači« imajo težavo. Nujno potrebujejo pomoč, vodenje, mi pa jim navadno niti ne damo vedeti, da nas zanima, kaj se z njimi dogaja. Oni ne zmorejo povedati, kakšno pomoč želijo, mi pa iščemo težavo v težavi, namesto da bi iskali skupno rešitev. Velikokrat je že dovolj, da z očesnim stikom in čuječnostjo pristopimo k otroku in rečemo: »Vidim, da imaš težavo in jaz ti lahko pomagam.« Velikokrat je vzrok agresivnosti točno v tem, da otrokovih čustev ne jemljemo dovolj resno. Naša reakcija je prepovedati čustvo, ki nam ni všeč in kot odrasli tako pokažemo svojo moč. Jesper Juul je prepričan, da prav vsak pristop pri otrocih deluje, le odraslim se mora zdeti smiseln. In da nam je nekaj smiselno, se moramo za to odločiti, premi-

sliti, pretehtati. Po domače: za tem moramo trdno stati. Velikokrat smo osredotočeni na razvoj otrok, pozabili pa smo na pomembnost tega, da je otroke potrebno voditi. To pa ne pomeni, da je naš odnos vzvišen, superioren, ampak da smo spoštljivi, prisotni in da zmoremo voditi otroka skozi različna obdobja s tokom čuječnosti, razumevanja in z nudenjem pomoči. Otroku, katerega obnašanje ni sprejemljivo, moramo povedati, da takšnega obnašanja ne dovolimo, ampak jim lahko pomagamo najti drugačno pot. Pot, ki je v svetu sprejemljiva. Nujen temelj, na katerem pa lahko to gradimo je, da postavimo jasne meje in s tem zaščitimo sebe in otroka. Le tako smo lahko otroku zgled! Pomembno je, da se verbalno izrazimo. Na agresivno vedenje moramo reagirati verbalno, pokazati otrokom, da pri tem potrebujejo pomoč, da se bodo znali tudi sami izraziti in rešiti situacijo na drugačen način. Rešitev za to je dialog z otroki. To ne pomeni, da argumentiramo, se pogajamo, razpravljamo, ampak da imamo dialog, kjer so enako pomembni vsi udeleženci.

Zgodi se tudi, da z otroki izgubimo stik, jim ne zmoremo pomagati, se odzovemo agresivno na agresijo. V tem primeru se najlažje povežemo s tem, da priznamo krivdo in se otroku opravičimo ter povemo, da nismo ravnali prav.

Večino emocij je potrebno občutiti, izraziti in šele nato jih lahko integriramo. Zato moramo tudi otrokom dati to možnost in jim ponuditi čas in prostor brez odraslih. Tam se bodo izrazili, oblikovali, gradili. Mi pa jim bomo lahko pomagali pri težavah, ki jih bodo imeli, saj nam bodo ravno zaradi zupanja zaupali. Z opazovanjem lahko v njih prepoznamo njihovo individualnost.

Pedagogi nismo nekdo, ki išče krivca v otroku ali v staršu. Mi smo tisti, ki nam je mar

in v primeru, da opazimo asocialno obnašanje pri otrocih, pričakujemo tudi od staršev, da nam bodo pri tem pomagali. Za njihovo obnašanje moramo prevzeti odgovornost mi in jim pomagati. Šele potem bodo lahko otroci sami gradili svojo lastno integriteto.

Nika, pedagoginja montessori 3–6

OPAZOVANJE OTROKA

“Observation is my method. I will not teach it to you. You will struggle to learn it.” (Maria Montessori, iz govora 1912)

»Na prvi pogled se zdi, da je zelo lahko opazovati in da opazovanje ne potrebuje obrazložitve. Morda mislite, da zadostuje, da smo v sobi in da gledamo, kaj se dogaja. Vendar ni tako lahko. Vsako metodološko opazovanje potrebuje pripravo. Cilj te priprave je videti, kaj delajo otroci neodvisno od naše prisotnosti. Opazovalec mora biti

absolutno tih in negiben. Velikokrat boste v skušnjavi, da bi pokazali vaše občudovanje ali kritiko ali da bi z vašim sosedom podelili vtise. Potrebna je torej resnična vaja zaveznega premagovanja, ki jo dosežemo s pomočjo naše volje.« (O opazovanju, iz predavanja Marie Montessori)

Opazovanje je temelj metode montessori. Maria Montessori je svoj pristop in materiale razvila skozi opazovanje. Po mnogih urah opazovanja je zanje pripravila dejavnosti, ki

so v pomoč razvoju vsakega posameznega otroka. Ena njenih bistvenih ugotovitev, do katere je prišla skozi opazovanje otrok, je, da je otrokov ritem življenja in dela druga-

čen od odraslega. Otrok potrebuje mir, veliko časa za opazovanje in delovanje. Opazovanje v pedagogiki montessori je na videz pasivna drža, a z aktivno pozornostjo. Za kakovostno opazovanje ne zadošča znanje o opazovanju, prav tako ne izostrena čutila. Gre za navado, ki jo moramo razviti s prakso. Dokler se ne odmaknemo in ne ustavimo, ne moremo videti celote. Kadar ne gledamo pozorno in vztrajno, ne moremo videti podrobnosti. Opazovanja nas ne more nihče naučiti, priučiti se ga moramo sami.

Maria Montessori, ki je dejala, da je opazovanje njena metoda, je dala za zgled raziskovalca, ki se iz avtoritete predavatelja spremeni v ponižnega delavca. Ponižnost, potrpežljivost in vztrajnost so nepogrešljive lastnosti dobrega opazovalca. Potrpežljivost, da vidi dogajanje, spremembe, da ujame ključni trenutek, iz katerega lahko sklepa naprej in s katerim lahko podpre svoja predvidevanja, ali pa jih ovrže, kar zmore le v ponižnosti in nenavezanosti.

Pedagogika montessori temelji na opazovanju otrok in odzivu odraslega/vzgojitelja na njegova opažanja. Potrebujemo kvalitetno, objektivno opazovanje, ki je naše izhodišče.

Maria Montessori je bila prepričana, da otrok ni nepopisan list, temveč ima notranji potencial – notranjega učitelja. Ker je verjela, da je odgovornost in hkrati privilegij odraslega, da ta potencial razvije, je pozorno opazovala vsakega otroka in skušala ugotoviti, kje na poti razvoja je in kaj potrebuje. Na podlagi tega so postopno nastali in se razvili vsi njeni materiali. Pri otroku je bila pozorna na njegove telesne potrebe, kot so hrana, počitek, higiena in varnost; na razumske potrebe; npr. kakšen izziv otrok potrebuje, kaj bo ravno dovolj zanimivo zanj; kakor tudi na socialno in čustveno raven, ki se odražata v tem, kako je otrok vključen v skupino, se čuti ljubljenega, sprejetega in spoštovanega. Zavedala se je, da se otrok, na čigar telesne ali čustvene potrebe ne odgovorimo, ne more intelektualno razvijati.

Samo z opazovanjem:

- ☛ zares spoznamo, otrokove potrebe in tako tudi opremimo prostor z ustreznimi materiali, ki še dodatno razvijajo otrokove sposobnosti;
- ☛ zaznamo občutljiva obdobje posameznih otrok (**Občutljivo obdobje**; je strnjen čas v življenju otroka, ko je otrok posebej dojemljiv za določene dražljaje do te mere, da ostali stopijo v ozadje);
- ☛ neposredno in objektivno spoznamo otroke;
- ☛ bomo razvili nepristranski in spoštljiv odnos do otroka, drugih in do sebe.

Opazovanje je drža in spretnost, ki krepi odnos z otrokom.

»Če dopustimo našim otrokom napor, da se srečajo s težavami in včasih bolečimi deli odrasčanja in jih ne rešujemo, je to pogosto najboljša pot, da lahko rastejo in si pridobijo čvrstost, žilavost, ki jo potrebujejo, da bi živeli srečno in ustvarjalno življenje ter bodo pripravljeni zanj prispevati svoj del.«
(www.montessori-institut.si)

Ana, pedagoginja montessori 0–3

Viri: www.montessori-institut.si – študij pedagogike montessori 0–3, 2014/15

INTEGRIRANO UČENJE TUJEGA JEZIKA

Integrirano učenje tujega jezika v predšolskem obdobju

Integracija tujega jezika v predšolskem obdobju se ne osredotoča samo na učenje jezika samega, temveč na otrokov celostni razvoj. V tem obdobju se usmerjamo predvsem na otrokov stik z jezikom, v katerega stopa preko številnih dejavnosti in igr. Govorimo o razvijanju občutka za jezik. V otroku želimo vzbuditi ljubezen in veselje do učenja tujega jezika. Tako ga tudi pripravljamo na kasnejše učenje in posledično prispevamo tudi k razvoju otrokove splošne intelektualne, socialne in čustvene rasti. Otroka vpeljemo v svet drugačne kulture, istočasno pa pogloblja zavest o materinščini.

Zakaj integrirano učenje tujega jezika v predšolskem obdobju?

Otrok v predšolskem obdobju uživa v učenju tujega jezika. Radovedno raziskuje, je spontan, naraven in sproščen ter zelo pomembno, je neobremenjen in želi spoznati čim več novega. Otrok ima manj strahu, predsodkov in običajno večjo motivacijo. Jezik je za otroka v tem obdobju samo sredstvo ali komunikacijski instrument, nikoli cilj. Otroka ne zanima jezik kot takšen, ampak kaj jezik transportira.

Izrednega pomena je tudi posameznikova odprtost ob rojstvu. Ravno ta odprtost otroku omogoča pridobivanje družbenih, kulturnih in lingvističnih norm. Strokovnjaki menijo, da je integracija tujega jezika v predšolskem obdobju najboljša za preprečitev utesnitve v določeno družbo, kulturo in jezik. Če želimo gledati na svet z različnih stališč, je potrebno učenje tujih jezikov.

Uvajanje prvega jezika v predšolskem obdobju olajša vpeljevanje drugega in tudi tretjega tujega jezika. Na ta način otrok pridobiva spretnosti za medkulturno komunikacijo, razumevanje drugih kultur.

Pomembno je vedeti tudi, da se otrok rodi z milijoni živčnih celic, med katerimi tvori povezave. Z njihovo uporabo pa se tvorijo tesne povezave med možganskimi celicami, ki omogočajo izvajanje različnih spretnosti. V otroštvu tako poteka načrt mreženja oziroma prepletanje živčevja. Ravno v tem času se določi, kateri nevroni se bodo povezali med seboj. V prvih letih otrokovega življenja so lahko s stimulacijo in spodbudami te mrežne zmožnosti optimalno izrabljene. Možgani zorijo do konca pubertete, potem je mreža povezana. Učenje potem temelji na krepitvi ali slabljenju že obstoječih sinaps. Nove povezave živčevja so redke. Ta proces mreženja, ki ga strokovnjaki imenujejo tudi 'okno zmožnosti', moramo vsekakor izkoristiti za učenje tujega jezika, saj otrok nezavedno in brez truda avtomatizira tuje jezikovne strukture. Najboljši možni način vsrkavanja znanja tujega jezika v predšolskem obdobju pa je vsekakor dvojezična ali več jezična družina oziroma skupnost, kjer eden od odraslih govori in uporablja izključno tuji jezik.

Prednosti integriranega učenja tujega jezika v predšolskem obdobju

Pri učenju tujega jezika imajo otroci prednost pred odraslimi, saj se lahko zelo hitro naučijo več tujih jezikov hkrati. Prednosti integracije tujega jezika v tem obdobju pa se kažejo skozi vse življenje.

Prednosti se kažejo predvsem pri izgovarjavi, melodiji in ritmu tujega jezika. Otrok se lahko zelo približa izgovarjavi naravnega govorca.

Obdobje prvega stika s tujim jezikom pa vpliva tudi na zmožnost usvajanja skladnje, besednega zaklada in zmožnost slušnega razumevanja. Zavedati se moramo, da od-

rasli razumejo jezik kot formalni sistem. Že starejši otroci se učijo jezika skozi formalna pravila, otroci v zgodnjem otroštvu pa jezik razumejo kot sredstvo, s katerim izražajo svoj namen. Otroke zanima, kaj se z jezikom lahko doseže.

Prednosti integracije tujega jezika pa se kažejo tudi na področju otrokovega razvoja. Dvojezični otroci pri jezikovnih in nejezikovnih inteligenčnih testih dosegajo boljše rezultate kot enojezični otroci. Boljše rezultate dosegajo pri bralnem razumevanju, materinem jeziku in matematiki. Prav tako kažejo visoke jezikovne zmožnosti za pridobivanje nadaljnjih jezikov.

Otroci, ki so izpostavljeni tujemu jeziku, se hitreje naučijo brati, imajo bolj razvite spretnosti reševanja težav, kažejo boljši kognitivni razvoj, boljše sklepanje in so bolj kreativni.

BRUMEN, Mihaela. 2003. Pridobivanje tujega jezika v otroštvu: priročnik za učitelje: teoretična in praktična izhodišča za učenje tujega jezika v prvem in drugem triletju osnovne šole. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Prav tako tujemu jeziku izpostavljeni otroci imajo boljše samopodobo, so bolj odprti in imajo višje spoštovanje drugih kultur in narodov, ki so drugačni od njih.

Pomembno je poudariti, da izpostavljenost tujemu jeziku ne škodi razvoju materne jezika, temveč spodbuja in poveča spretnost učenja prvega jezika. Skupno beseedišče tudi spodbudi učenje novih besed v maternem jeziku.

Povzeto po: BRUMEN, Mihaela. 2009. Prednosti učenja tujega jezika v predšolski dobi. V: Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Andreja, asistentka v sobi 3–6

RAZMIŠLJANJA STARŠEV IN STARIH STARŠEV

»Go with the flow«

Vsakogar izmed nas delo kdaj tako odnese, da izgubimo občutek za okolico in čas, pozabimo razmišljati o stvareh, ki nas obremenjujejo. Ob takem delu, pa naj bo to ustvarjanje, šport, raziskovanje ali kaj drugega, lahko doživimo veliko zadovoljstva. Zanos (angl. 'flow'), kot ga imenujejo psihologi, je stanje, ko je posameznik popolnoma osredotočen, notranje motiviran, da opravi delo in v celoti izkorišča svoj potencial. Otroci pogosto dosegajo stanje zanosu, in sicer ko svobodno izbirajo, kaj želijo početi, in pri tem niso časovno omejeni. Zanos se tako tesno povezuje tudi s principi pedagogike montessori.

Otroci so mojstri v tem, da sami izberejo aktivnosti, ki so jim ravno pravi izziv, da ob igri čutijo zadovoljstvo. 'Padejo noter' in so popolnoma sproščeni, a hkrati popolnoma skoncentrirani. Seveda je bistvenega pomena, da v stanju zanosu v njihovo delo ne posegamo z nasveti, nepotrebnimi pre-

kinitvami in neprestanimi dražljaji, ki motijo njihovo pozornost. Raje jih opazujemo, kako zavzeti in osredotočeni so na igro, čeprav je ta z našega vidika še tako nesmiselna. Srečani so, neobremenjeni. Z opazovanjem bomo lažje razvili občutek, kdo so, kaj potrebujejo, v čem so dobri in katere stvari jih veselijo. Hkrati nas bodo otroci spomnili tudi na to, kako pomembno je posvetiti čas aktivnostim, ki nas osrečujejo, saj v krutem vsakdanu to zlahka pozabimo.

Maja Starc, Vitina in Vesnina mama

Zakaj sva izbrala Montessori hišo otrok Slovenj Gradec

Odločitev, da bo najina hčerka obiskovala vrtec montessori se je zgodila zelo na hitro in brez oklevanj. Oba s partnerjem sva želela za hčerko 'tisto nekaj več'. Oba sva naravna bolj alternativno, naravno, morda malce drugače kot večina. Oba delujeva intuitivno

in zaupava sebi, zato nisva niti raziskovala in se poglobljala, kaj in kdo je bila Maria Montessori. Enostavno sva vedela in čutila, da je to to. Najina odločitev je dobila še več teže, ko sva obiskala Hišo otrok v Slovenj Gradcu. Takrat sva vedela, da želiva najini hčerki samo najboljše in najboljše zanjo je bil ta vrtec! Zelo sva zadovoljna z načinom dela vzgojiteljic ter ostalega vodstva. Lahko bi napisala roman o tem, kako zelo sem zadovoljna z načinom dela ter tudi o tem, kako najina hčerka zelo hitro napreduje. Sama se oblači in je brez plenice že pri dveh letih. Najpomembnejše pri vsem je najino zaupanje vzgojiteljicam in čudovit način delovanja celotnega kolektiva. Z besedami težko opišem občutke, neizmerno veselje, srečo – kako zelo sem vesela, da imava možnost, da najina hčerka obiskuje Hišo otrok Slovenj Gradec. Naj omenim, da živimo v Radljah ter da si je partner ravno zaradi Hiše otrok izbral delovno mesto v Slovenj Gradcu. Marsikdo naju povpraša, zakaj vrtec tako daleč. Vedno znova odgovarjava: »Ker je vredno!«

Nina Košir, mama Inti Asje

Po prihodu domov se prava priprava na življenje in razvijanje otrokovih potencialov šele prične

Mnogokrat slišimo ali preberemo, da so pričakovanja današnjih staršev zelo različna, še toliko bolj pa nerealna, ko je tematika vezana na vlogo vzgojno izobraževalnih zavodov.

Ne glede na vrsto metodologije in način dela, ki ga uporabljajo različni zavodi, pa je pri vseh skupno, da starši prevzemajo in morajo prevzeti odgovornost za razvoj otrokovih potencialov. Vse prepogosto opazimo, da so otroci, ko se iz zavetja vrtcev vrnejo domov, prepuščeni sami sebi in ujeti v svetu, ki je prilagojen zgolj odraslim. Ravno to pa je ključna razlika, ki pristop montessori loči od klasičnih vzgojno izobraževalnih zavodov-okolje, naravnano na otroka in v pomoč otroku. Že ko se zavestno odločimo za potomstvo, moramo začeti pripravljati primerno okolje za otroka. To ne pomeni aktivnosti

v smislu »gnezdenja« in nakupovanja vseh mogočih pripomočkov, ki dejansko nimajo prave dodane vrednosti. Čeprav je slednje danes stalnica in postaja slepo tekmovanje med starši. Pripravljeno okolje za otroka v osnovi pomeni, da starši niso zgolj seznanjeni s pristopom montessori, temveč da se zavedajo, da to pomeni drugačno usmerjen način življenja in stalno udejanjanje smernic tega pristopa. Pomeni tudi samozaupanje in notranjo moč, ki je potrebna v vsakodnevnem boju s silnicami in vplivi ožjega okolja, ki te silijo v ustaljen, tradicionalni okvir. Okolica te hitro označi za »malo hecnega.«

Pripraviti ustrezno okolje za otroka pa iz nekaterih vidikov ni tako enostavno kot se mogoče zdi, čeprav lahko z malo truda in domišljije to hitro prilagodimo. Da bi otrok lahko deloval samostojno in razvijal svoje sposobnosti, mora imeti na voljo ustrezno okolje in prostor. V otroško sobo moramo postaviti nizko posteljo, nizke omarice in garderobno omaro, katere police otrok zlahka doseže. A če pomislimo, kakšne otroške sobe pa nam ponujajo trgovci. Takšne, ki so prilagojene odraslim. Zakaj bi se sklanjali, zakaj bi pustili, da otrok sam brska po oblačilih, ko pa jih smo tako zelo lepo zložili, zakaj bi zaradi tega bilo pohištvo hitro umazano, ko se ga otrok z rokami »prevečkrat« dotakne. In kakšna škoda je, ko moramo umakniti tisto lepo stekleno mizo, ki ima sicer res ostre robove, vendar pa jo znanci tako občudujejo in to nas navdihuje. Po drugi strani pa ustrezno pripravljeno okolje pomeni tudi, da širšo družino in prijatelje seznanimo s pristopom metode montessori in tudi pri njih spodbujamo aktivnosti, ki so v korist našega otroka. Izgovor, da nimamo časa in energije, je danes vse prepogosto uporabljen. Naj otrok pomaga pripraviti mizo, pospraviti posodo, zložiti perilo – za to si moramo vzeti čas, pa čeprav bo sedaj trajalo trikrat dlje, pa najverjetneje ne bo opravljeno tako kot je treba. In zakaj bi moralo biti opravljeno »tako kot je treba«, zakaj je to pomembno? Z vidika starša je veliko bolj pomembno, da otroka vključimo v naše vsakdanje aktivnosti v skladu z njego-

vimi zmožnosti, da skupaj počnemo vse zabavne in tudi malo manj zabavne reči - da se kot družina skupaj veselimo in razvijamo vse čute. Tako osebnostno raste otrok, z njim rastemo tudi starši, vsi skupaj pa pozitivno vplivamo na okolje in družbo.

Pristop montessori poudarja vse tisto, kar je bistvo našega življenja. Če bi ljudje znali bolj kritično razmišljati in opazovati okolje, ki jih obdaja, če bi se trudili za razvoj pozitivne samopodobe, in kdaj pa kdaj vsaj poskušali stopiti v čevlje drugega, bi videli in razumeli svet z druge perspektive. In tako bi razumeli tudi otroke in njihov svet.

doc. dr. Lidija Breznik, Nikina mama

Popoldansko doživetje v Hiši otrok

Na povabilo vnuka Filipa sem se z veseljem udeležil dogodka »popoldne z dedki« v Hiši otrok v Slovenj Gradcu.

Že na parkirišču sem bil navdušen, kako se sovrstniki med seboj lepo pozdravljajo. Malo sramežljivo, sicer pa zelo pristrčno. Po Filipovih navodilih sva vstopila v Hišo otrok. Garderoba super urejena, otroci obvladajo red, so izredno samostojni. Ob vstopu v sobo mi Filip skozi pripomočke do podrobnosti obrazloži različna področja dejavnosti. Okolje je zelo prijetno.

Nadaljevali smo tako, da je Filip pri asistentki, ki je predstavila predmet ustvarjanja prevzel papirnat material, iz katerega sva skupaj izdelala čestitko za mamo (mamico) in bico (babico), saj je obisk sovpadal z dnem žena.

Postregli so nam čaj. Presenečen in navdušen sem bil nad tem, da ena asistentka vseskozi komunicira z otroki v angleškem jeziku. Super! Na koncu smo se postavili na črto in zaključili srečanje.

Milan Pristovnik, Filipov dedek

Druženje z očetmi v sobi 1-3

Razveselil sem se, ko sem videl vabilo, da bom lahko popoldan preživel v Hiši otrok z mlajšo hčerko. Ko sva prišla v sobo in smo

se vsi zbrali, je asistentka v angleščini predstavila, kako bomo delali čestitke za mamice za materinski dan. Nato smo začeli z izdelovanjem čestitk. Material smo imeli pripravljeni na mizah. Kljub temu, da je bila hčerka stara šele eno leto, je zelo sodelovala. Opazil sem, da so bili materiali skrbno izbrani in so pritegnili otroke. Hčerki so bili najbolj všeč gumbi, katere je prijemala in jih prelagala, želela je tudi sama nanašati lepilo s čopičem. Z mojo pomočjo ji je to tudi uspelo. Ko je bila čestitka že skoraj gotova, je vztrajala, da bi porabila ves material, ki nama je ostal. V notranjosti čestitke sva se pod posvetilo podpisala. Všeč mi je, ko dobimo povabilo na takšna srečanja, kjer se lahko družimo in dobim še eno potrditev več, da hčerka v Hiši otrok resnično uživa.

Dejan Merzdovnik, Vitin in Emin ati

Opazovanje v Hiši otrok Montessori

Videti svojega otroka, kako uživa pri vtikanju biserne ogrlice skozi luknjico v kozarček izvabi nasmešek na obraz. Njegovo značilno godrnjanje, ki signalizira popolno osredotočenost na nalogo.

Že od prvega dne, ko je kot enajstmesečni deček vstopil skozi vrata Hiše otrok sem brez skrbi odšla v službo. Prehod je bil miren, brez stresa in joka. Zato sem prepričana, da je moj otrok v dobrih, prijaznih rokah. Da ne le preganja čas ob čakanju, da se spet vidimo, ampak da je z veseljem v družbi otrok, vzgojiteljic in zanimivih nalog, ki ga tam čakajo.

Njegov nasmeh ob ponovnem snidenju vsak dan pove vse – da se je imel lepo in da je lepo, da gre spet domov. V dom, kjer še naprej kaže in uporablja vse veščine, ki jih pridobi dopoldan – pospravlja, čisti, se igra, je priden in nagajiv, ubogljiv in samosvoj – je on sam, tak kot je.

Ob opazovanju dela in poteka dneva v Hiši otrok me je presenetilo, kako spokojno je tam. Že tako majhni otroci so sposobni sami poiskati nalogo, se vanjo poglobiti in jo pospraviti, ko jim ni več zanimiva. Sami gredo po malico, pobrišejo za sabo, ko polijejo,

odložijo umazano posodo v korito. Vsak pri svoji mizi je zatopljen v delo.

Ob vsem tem so še vedno otroci, razigrani, še vedno bi delali tudi tisoč drugih stvari, najraje tisto, kar dela njihov sošolec. Z umirjenim tonom in občutkom pa jih znata Ana in Eni usmeriti k svoji nalogi. Vzdržujeta red, a hkrati sproščeno vzdušje v sobi z dvanajstimi malčki.

Čeprav obstaja mnogo pomislekov glede morebitnih težav pri prehodu otroka iz vrtca v šolo, odločitev za vpis v Hišo otrok Montessori ni bila težka. Že od začetka sva z možem vedela, da želiva, da sin odraste v samostojno, stabilno osebo. Spoštovanje otroka pa je temelj, da lahko to doseže. Pomembno je tudi, da izhajamo iz otroka, nje-

govega pogleda na svet. Takšen pristop za naju ni »drugačen« ali »poseben«. Vidiva ga kot normalen pristop do otroka, ki je že od rojstva samosvoje bitje. Pridobivanje znanja angleščine pa je seveda še odločilna »pika na i.«

Čeprav se – iskreno povedano – ob pogledu na položnico kdaj vprašam, »ali je res vredno?«, je hitro tukaj misel, »seveda je«. Njegovo počutje vsak dan, viden napredek in zadovoljstvo z življenjem pove dovolj. Pove, da je on zadovoljen in to je največ kar šteje.

Lea Vornšek Pejovnik, Lukova mama

KOTIČEK ZA STARŠE

Prevod članka Dr. Laure Berkham: Kako vzgojiti kompetentnega otroka?

Kompetenca je sposobnost, da učinkovito dosežemo svoje cilje. Kompetentna oseba lahko ostane osredotočena, opazi, kaj je potrebno v določeni situaciji in se ustrezno odzove. Kompetentni ljudje sledijo svojim občutkom in navdihu, vendar ne dovolijo, da čustva nadzirajo njihovo delovanje. Uspe jim premagati notranje in zunanje dejavnike, ki bi jih lahko ovirali, zato lahko dosežejo zastavljene cilje. Dobro znajo »prebrati« druge ljudi in se ustrezno odzvati v novih situacijah.

Kompetenca pri odraslih je pogoj za uspeh na poklicnem in osebnem področju. Kaj pa kompetenca pri otrocih? Kompetentni otroci se znajo dovolj dobro spopadati s čustvenimi situacijami, da lahko premagajo izzive, ki jih prinaša vsaka razvojna faza, s tem pa vsakič krepijo svojo samozavest. So dovolj čustveno inteligentni, da lahko kontrolirajo svoje vedenje in se razumejo z drugimi.

Otroci, ki se doživljajo kot kompetentne, se počutijo sposobne in močne. Bolj verjetno je, da bodo iznajdljivi, verjeli vase, se lotili zahtevnih izzivov in se ne bodo vdali ob porazu.

Kompetentnost je mešanica samozavesti, iznajdljivosti, vzdržljivosti, obvladovanja določenih sposobnosti, čustvene inteligence in drugih lastnosti. Kako lahko pomagate vašemu otroku, da jo razvije?

1. Od prvih let ga spodbujajte k samostojnosti

Ukrotite svojo nepotrpežljivost. To ne pomeni, da otroka pustite samega. Ostanite v bližini, z nasmeškom na obrazu in pripravljenostjo pomagati na način, ki ga vaš otrok trenutno potrebuje – TODA ostanite tiho in držite roke pri sebi. Otroku lahko pomagate

s spodbudnimi besedami, a le če je RES potrebno ponudite tudi fizično pomoč.

Če na igrišču nervozno razlagate, kako zaskrbljeni ste, ko vaš otrok pleza po lestvi, se boste morda počutili bolje ali naredili vtis na druge starše, ker ste tako skrbni, vašemu otroku pa ne boste niti najmanj pomagali. Nasprotno, s tem ga boste namerno omejevali.

Otroku preprosto povejte, naj bo previden, nato pa stojte ob strani in ga opazujte. Ponosno se nasmejte, recite: Poglej, kako visoko si splezal! Bravo!

Če pade, ste tam, da ga boste lahko ujele. Zaradi tega pa je pravzaprav sploh lahko poskusil.

2. Pomagajte mu okrepiti samozavest s primernimi dejavnostmi, ki jih opravi z vašo pomočjo

Otroku določeno opravilo predstavite korak za korakom ali mu postavite vprašanje, iz katerega lahko razbere naslednji korak ali stojte ob strani in ga pazite. Vse to otroku pomaga, da doseže uspeh, ko poskusi nekaj novega.

Ti majhni uspehi, ki jih doseže z vašo pomočjo, otroku dajo samozavest, da poskusi nove stvari. Poleg tega jih vaša pomoč nauči, da ste jim vedno na voljo, če vas potrebujejo.

3. Ne preverjajte njegovega znanja

Ko otroka vprašate: Katera barva je to? in otrok pravilno odgovori, vas preplavi navdušenje. Nato pa ga začnete spraševati po še eni in še eni in še eni barvi, dokler nazadnje ne pridete do barve, ki je ne zna poimenovati. Vam se zdi, da je to samo še ena barva, o kateri ga boste naučili. Otrok pa to doživlja kot poraz. Razočaral vas je. Mislite, da ga učite barve, v resnici pa ga učite, da ni dovolj dober. (Če želite otroka naučiti barve, izkoristite dogajanje v vsakdanjem življenju: Vzemiva vijolično ...). Ni dobrega razloga, zakaj bi preizkušali znanje svojega otroka. Pridiganje, učenje na pamet in preverjanje niso najboljši načini učenja. Otroci se največ naučijo, ko sami odkrivajo svet okoli njih.

4. Delite otrokovo navdušenje, namesto da ga ocenjujete

Če v prisotnosti otroka pokličete babico in ji poročate o njegovih najnovejših dosežkih, dobi otrok občutek, da mora biti ves čas uspešen, drugače vas bo razočaral. Otroka začne skrbeti, da mora s svojimi dosežki vedno narediti vtis na najbližje. Če mu govorite, da je pameten, je še slabše, ker otrok ve, da ni vedno pameten, hkrati pa ne ve, kako naj postane pametnejši – to je nekaj, česar ne more kontrolirati. Poveličevanje otrokovih dosežkov mu daje občutek, da ga ocenjujete. Zaradi tega pogosto ne želi preizkusiti novih stvari, saj ga skrbi, kako se bo odrezal.

Namesto tega:

- ☛ Opišite, kaj je otrok naredil, da je bil uspešen: Poskušal si, dokler ti ni uspelo. Všeč mi je, da nikoli ne obupaš!
- ☛ Pokažite empatijo, delite otrokovo navdušenje, ko doseže ali odkrije nekaj novega: Bravo! Odkril si, kako se to naredi!
- ☛ Spodbujajte ga: To je zelo težek kos sestavljanke, ampak vidim, da pri vsakem kosu preizkusiš, ali se ujemata. Slej ko prej boš našel pravi kos!

5. Pohvalite trud, ne rezultata

»Vidim, da si se zelo potrudil.«

»Pripoveduj mi o svoji sliki.«

Ste opazili, da otroku nismo rekli, kako dober je pri slikanju? To bi bilo ocenjevanje, kar lahko otroka odvrne od nadaljnjih poskusov ali pa postane odvisen od pohval in ves čas išče nekoga, ki bi mu povedal, da je dovolj dober. Tudi če je njegova slika objektivno dobra, bistvo nikoli ni v izdelku – ne želite, da otrok počiva na lovorikah, ne pri šestih ne sedemnajstih letih. Hkrati pa ne želite v otroku vzbuditi občutka, da mora vsakič preseči svoj prejšnji izdelek. Spodbujajte otroka, da poskuša, vadi, napreduje in da se nauči, da se trdo delo poplača.

6. Spodbujajte napake

Otroci, ki dobijo sporočilo, da je polito mleko težava ali da obstaja samo en pravilen način, kako se lotiti stvari, pogosto pokažejo manj iniciative in kreativnosti. Nasmehnite se, podajte mu krpo in recite: Vedno pospravimo za seboj. Pomagala ti bom.

7. Preprečite neuspeh

Ali naj vskočim, če vidim, da otroku ne bo uspelo, ali naj ga pustim, da nekaj izkusi na lastni koži? To je vedno težka odločitev.

Če otroke ves čas rešujemo, jim s tem preprečimo, da bi se naučili pomembnih lekcij. Toda otroci, ki vidijo, da starši stojijo ob strani in pustijo, da jim spodleti, se ne počutijo ljubljeni. Namesto da bi se naučili, da bi morali vaditi klarinet ali prebrati navodila za izvajanje preizkusa, se naučijo, da so zgube, da ne zmorejo sami ter da jih njihovi starši nimajo dovolj radi, saj jim niso pomagali.

Toda ali ni preprečevanje enako kot reševanje? Vse je odvisno od tega, kako to izvedemo. Če prevzamete otrokov šolski projekt in ga polovico dokončate sami zadnji dan pred oddajo, je to še hujše kot reševanje: ne samo, da se vaš otrok nauči, da ga boste vedno rešili, kadar zamoči, nauči se tudi, da je nesposoben.

Če otroka opazujete, lahko zgodaj posredujete, če je to potrebno in mu ponudite strukture, s katerimi mu bo lažje uspelo, pri tem se bo otrok naučil, kako mu lahko uspe. Na vsakem koraku mu pomagajte, da si lahko organizira svoje ideje in delo, NIKOLI pa ne izboljšujte projekta samega. Ko bo naloga končana, bo izjemno ponosen, hkrati pa se bo naučil, kako načrtovati in izvesti zapleten projekt.

8. Naučite jih samospodbude

Raziskave kažejo, da otroci, ki se pogovarjajo sami s seboj med izzivi, ostanejo bolj mirni in so zato lahko kos tudi bolj zahtevnim nalogam. Bodite vzgled in mu ponudite nekaj stavkov, ki si jih lahko ponavlja kot

mantre: Vaja dela mojstra! Ali Če ti prvič ne uspe, poskusi še enkrat! Ali Mislim, da zmorem, mislim, da zmorem! Ko se soočamo s težavami, nam lahko takšni preprosti stavki zelo pomagajo.

Ko se vaš sin zmoti na klavirskem nastopu in mora skladbo začeti znova ali ko vaša hčerka zgreši gol na nogometni tekmi, potrebujeta pomirjujoč notranji glas, ki ju bo spodbudil in motiviral, ne pa strogih ali žaljivih opazk. Način, kako se pogovarjamo z otrokom, postane njihov notranji glas.

9. Govorite pozitivno

Preden izrečete nekaj negativnega o svojem otroku – ali, enako pomembno, o vas – se ugriznite v jezik. Večina staršev svojemu otroku nikoli ne bi rekla: Kakšen idiot si!, vendar pa se velikemu številu staršev ne zdi nič narobe, če pred otrokom slabo govorijo o sebi. Kakršenkoli vzgled že ponujate, otrok se bo to naučil in posnemal. Odvadite se negativnega govorjenja o sebi. (Tudi za vas same to ni dobro. Ali bi drugim dovolili, da tako govorijo z vami?)

10. Omejite neprijetne situacije

Znanost o vzgoji trdi, da se otroci najbolje učijo, če so izpostavljeni razumni količini frustracij. Sicer je res, da se ljudje največ naučimo, ko sami premagamo težave, toda kakšna je razumna količina težav. Največ se naučimo tudi, ko doživimo uspeh, saj nas to motivira, da se lotimo še težjih izzivov. Uspeh rodi uspeh. Poraz lahko sproži nevaren krog pomanjkanja samozavesti, obupa in še več porazov.

Otrok naravno pridobi sposobnost, da se spopade z vedno večjo količino frustracij in stresa, ko se loteva vedno težjih izzivov. Toda te frustracije so neločljiv del odraščanja, saj nam jih prinaša življenje samo. Nobenega razloga ni, da bi otroka izpostavljali dodatnim težavam ali negativnim izkušnjam. Takšno početje si otrok razlaga kot pomanjkanje ljubezni staršev (kar zanj pomeni, da ni vreden ljubezni).

Ko se vaš otrok sreča s frustracijami, si zapomnite, da mu bo pri reševanju težave najbolj pomagala vaša empatija.

11. Naj otrok verjame, da lahko spremeni svet

Zmanjšajte število trenutkov, ko vaš otrok dobi sporočilo, da njegova dejanja niso pomembna. Kompetenca in uspeh sta povezana z močjo, izvirata iz otrokovih občutkov in izkušenj, da lahko s svojimi dejanji vpliva na svet. »Če stopim na stol, lahko pritisnem stikalo za luč in razsvetlim celo sobo!«

Vsi otroci bodo doživeli meje svojih moči

(Ne morem zaustaviti dežja, pa tudi mamica ne). Več možnosti kot ima otrok, da vpliva na svet okoli sebe, bolj bo sam sebe doživel kot sposobnega.

12. Spodbujajte odgovornost, kritično razmišljanje, optimizem in vztrajnost

Vse to so sposobnosti, ki povečujejo kompetentnost vašega otroka.

Prevod: Eni, asistentka v sobi 1–3

Vir: Kako vzgojiti kompetentnega otroka? (on-line).2017. Aha Parenting, dr. Laura Berkham. Dostopno na spletu: <http://www.ahaparenting.com/>.

ZAHVALE

- ✎ Iskrena hvala strokovnemu timu in vsem staršem, starim staršem, ki s svojimi praktičnimi znanji in izkušnjami po potrebi priskočijo na pomoč.
- ✎ Hvala gospe Simoni Levč za izvedbo predavanja za starše.

- ✎ Hvala Drugi OŠ Slovenj Gradec, gospe ravnateljici Nadi Duler, gospe organizatorki prehrane Suzani, gospodu Marjanu, Maksu in vsem kuharicam, ki skrbijo za našo prehrano.

ČESTITKE

- ✎ družini Holcman ob rojstvu drugorojenke Zoje,
- ✎ družini Sinreih ob rojstvu drugorojenca Aleksa,
- ✎ družini Lenart ob rojstvu četrtorojenke Urše,

- ✎ asistentki Nini ob rojstvu drugorojenke Lare,
- ✎ asistentki Jani ob rojstvu prvorojenca Marka,
- ✎ družini Pranič Rotovnik za poroko.

PREHODI od starša/spremljevalca otroka v Hišo otrok/sobo

Kako potekajo prehodi? Na hodniku počakamo otroka, da se preobleče in pripravi za v sobo. Lahko ga tudi spodbudimo, da pohiti in mu po potrebi pomagamo. Pomembno je, da se ne zadržujemo na hodniku predolgo, saj je to prostor za prehode, ki naj bodo kratki. Poskrbimo, da se vse potrebno pogovorimo z otrokom preden vstopimo v Hišo otrok. Ko je čas za vstop v sobo, se zunaj poslovimo, odpremo vrata in otrok gre k prijateljem. Na hodniku poskušamo govoriti tiho in mirno, tako da damo otroku lepo popotnico za vstop v sobo, kjer sta pomembna mir in tišina.

*Skupaj prideva v
Hišo otrok*

*»Zdaj pa
vstopiva tiho in
mirno.«*

*Otrok sleče jakno
in jo obesi.*

*Greva po
stopnicah in se
pogovarjava...*

*Sezuje in pospravi
čevlje.*

*Greva po
stopnicah in se
pogovarjava...*

*»Rada te
imam. Lepo delaj.
Adijo.«*

Si obuje copatke.

*Odpremo vrata
in otrok gre v
sobo.*

AKTIVNOSTI ZA OTROKE IN STARŠE

KUHANJE Z OTROKOM

Kuhinja je srce doma. Hkrati pa je tudi prostor, ki je poln priložnosti za učenje. Ko otrok reže sadje na koščke in ga okuša, ko šteje, koliko žlic moke potrebuje, ko gnete testo za pico ali ko oblikuje piškote, si krepi svojo samopodobo, postaja vse bolj samostojen, rešuje manjše težave, se uči logično razmišljati in razvija svojo koncentracijo. Te sposobnosti otroku niso dane ob rojstvu, ampak jih pridobi v prvih letih življenja.

Zakaj sploh vključiti otroka v vsakdanja opravila?

Otroci želijo biti ob nas in nam pomagati. Že kot dojenčki so nas opazovali pri domačih opravilih, ko postanejo malo večji, pa nas želijo posnemati in nam pomagati. Zato jim omogočite, da pomagajo po svojih zmoglostih. Začnete lahko že zgodaj, že pri 18. mesecih lahko otroku pokažete, kako olupimo in narežemo banano.

Otroci potrebujejo smiselne dejavnosti, ki jim dajejo občutek, da so koristni in sposobni člani družine, s čimer razvijajo pozitivno samopodobo. Sodelovanje pri domačih opravilih jim nudi ravno to, od vas pa zahteva samo vašo potrpežljivost in čas.

Vsakdanja opravila pripravijo otroka na kasnejše branje in pisanje. Med opravili otrok razvija spretnost prstov, zapestja, koordinacijo oko-roka ter koncentracijo.

Kuhanje je priložnost, da se lahko z otrokom povežete in skupaj preživite kvaliteten čas, ki mu bo zagotovo ostal v spominu.

Otroci običajno z veseljem pojedjo obrok, ki so ga sami pomagali pripraviti. Prisotnost pri opravilih v kuhinji vpliva na oblikovanje zdravih prehranjevalnih navad.

Otrok lahko v kuhinji počne veliko stvari:

- ✎ Umiva sadje in zelenjavo.
- ✎ Lupi sadje in zelenjavo, npr. mandarine, čebulo, česen, pa tudi trdo kuhano jajce.
- ✎ Nareže sadje in zelenjavo. Za prve poskuse izberite mehkejša sadja, npr. banano. Najdite nož, s katerim bo lahko otrok sproščeno in varno rezal.
- ✎ Mazanje masla ali drugega namaza na kruh. Otrok bo lažje mazal z majhnim nožem za mazanje.
- ✎ Ožemanje citrusov za čaj ali sok.
- ✎ Trenje začimb v terilniku.
- ✎ Ribanje sira za pico, korenja za juho ali jabolčnik za jabolčni zavitek.
- ✎ Pri peki peciva lahko prelaga sestavine (npr. sladkor, moko ...), tre jajca, premeša sestavine s kuhalnico ali

rokami, gnete in valja testo, oblikuje piškote z modelčki ali brez ...

Našteli smo le nekaj predlogov. Zagotovo lahko na seznam še sami dodate kakšno opravilo, odvisno od tega, kaj pripravljate v vaši kuhinji.

Kaj potrebujete?

Najprej pripravite sebe na delo z otrokom v kuhinji: sprejmite napake kot del življenja in kot priložnost za učenje. Otroku potrebuje veliko poskusov, da usvoji določeno spretnost. Upoštevajte, da je otrokom pomembna dejavnost sama in ne končni rezultat, kar pomeni, da piškoti zagotovo ne bodo takšne oblike, kot bi jih pripravili sami.

Otroka k delu povabite pozitivno, z navdušenjem in z veseljem vam bo pomagal. Otroka bo morda pritegnil samo del dejavnosti, potem pa bo izgubil zanimanje. Dovolite otroku, da opravi tisti del, ki se mu zdi zanimiv in ga pritegne, nikar pa ga ne silite, da dokonča celoten postopek, če ima dovolj.

Poskrbite, da bo prostor za delo otroku dostopen. Dela lahko na nizki mizici ali stoji na pručki, da doseže pult. Otroku bo lažje delal s primerno velikimi kuhinjskimi pripomočki, npr. majhna kuhalnica, majhna metlica za stepanje, majhen nož za mazanje ali rezanje ... Manjše pripomočke otrok lažje drži v roki in jih obvladuje. Nekje v kuhinji obesite še majhen predpasnik za otroka ter pripomočke za čiščenje: majhno metlo in

smetišnico, krpo za brisanje tal in krpo za brisanje mize.

Skupno kuhanje naj bo sproščeno in umirjeno doživetje, ki je hkrati priložnost za učenje, zabavo in ustvarjalnost. Prepričano smo,

da se vam bodo pri takšnem pristopu otroci radi in pogosto pridružili v kuhinji.

Eni, asistentka v sobi 1–3

Vir: Kako kuhati skupaj z otroki, vodič montessori za starše, e-knjiga, Mojca Košič. Dostopno na spletu: <http://www.montessoridoma.si/>.

KO ZADIŠI V KUHINJI ...

Božični piškoti – vanilijeve zvezdice

Potrebuje:

- ☞ 100 g masla
- ☞ 150 g moke
- ☞ 75 g sladkorja v prahu
- ☞ 50 g mletih mandljev
- ☞ 1 rumenjak
- ☞ ščepec soli

Za okrasitev:

- ☞ 50 g sladkorja v prahu in 2 vrečki vanilijevega sladkorja

Priprava

Maslo, ki naj bo kar mrzlo, skupaj z moko zdrobite kar med prsti, nato dodajte ostale sestavine in dobro pregnetite. Testo oblikujte v kepo, ki jo pokrijete s folijo in postavite v hladilnik, kjer naj počiva vsaj pol ure. Po počivanju testo razvaljajte (na približno pol centimetra debelo) ter izrežite božične zvezdice (ali katerekoli druge figurice), jih položite na pekač, ki ste ga obložili s peki papirjem ter postavite v ogreto pečico na 200 stopinj Celzija, kjer naj se pečejo od 6 do 8 minut.

Medtem ko se božični piškoti pečejo, v posodi zmešajte sladkor v prahu in vanili sladkor, kamor povaljajte še tople pečene piškote.

AKTIVNOSTI V NARAVI ZA OTROKE IN STARŠE

Današnji način življenja nam ne omogoča veliko prostora za naravo. Stik z njo je bistvenega pomena za razvoj otrok in dobro počutje odraslih, narava pa je velikokrat potisnjena na rob našega vsakdana. Raziskave kažejo, da preživljanje časa na prostem odpravlja pomanjkanje zbranosti pri otrocih, zato starši, tudi tisti, ki živite v mestih – na voljo so vam številne možnosti, da se povežete z naravo in okoljem okoli sebe. Kjerkoli že, ali v mestu ali na deželi, naj narava in živi svet vselej najdeta prostor v vašem življenju.

Mizica za opazovanje narave

Stvari, ki jih otrok prinese s sprehodov (storži, peresa, ptičja gnezda, kamni, listje, mah) razstavite na mizici. Tako še spodbudite otrokovo zanimanje za naravo in ga opo-

gumite, da te predmete pobližje in natančneje opazuje.

Pri tem ste previdni, da mizica ni preveč naložena, da menjate predmete in oblikujete tematske sklope (drevesno listje, ka-

mni ...). Dodate še povečevalno steklo za opazovanje podrobnosti.

Pomembno je, da otroku pojasnite, da stvari ne pobirate na vsakem sprehodu in da je včasih dovolj, da samo opazujete in prisluhnete glasovom. Tako razvijate njegov čut za spoštovanje narave.

Živalski odtisi in stopinje

Z otrokom se odpravite na sprehod (na primer po mokrem pesku, vlažni zemlji, snegu) in iščete živalske odtise.

Nato pripravite pladenj, na katerem so živalske figurice, lonček modelirne mase, majhen valjar in podloga. Otroku pokažete kako razvalja maso, v roke vzame žival ter previdno naredi odtis njene noge v maso. Z dobro izdelanimi živalskimi figurami, otrok lahko razloči podrobnosti, kot na primer, koliko število prstov ima žival na nogi.

Kot dodatno lahko pripravite fotografije živali in sličice z odtisi. Če je otrok dovolj spreten, lahko tudi izrežlja kose gob in izdelala štampiljke.

Ptičja gnezda

Z odpadanjem listja z dreves, lažje opazite ptičja gnezda. Takrat jih tudi lahko vzamete v roke in opazujete. Ampak pozor: gnezda lahko pobirate samo med septembrom in decembrom, in še takrat se ne dotikate velikih gnezd. Otroku pojasnite, da ptice ne živijo v gnezdih, uporabljajo jih le za valjenje jajc, izvalitev in vzgojo mladičev.

Otrok naj razplete gnezdo, da bo videl, iz česa je zgrajeno. V gnezdu najdete listje, travo, vejice, vato, žimo, puh, mah, tudi vrvice in koščke papirja ali oblek. Predlagajte mu, naj še sam poskusi izdelati gnezdo iz materialov, ki jih najde v naravi.

Žuželke

Z otrokom pojdite nekajkrat v naravo in opazujte žuželke z lupo, nato jih primerjajte med seboj. Otrok lahko nekaj primerkov položi v kozarec, jih opazuje ter nato izpusti.

Opozorite ga, da naj žuželke prijema previdno, da jih ne poškoduje. Spodbujajte ga, da poskuša poiskati čim več žuželk, na primer s privzdigovanjem kamenja.

Otroku nato pokažite kartice oziroma sličice žuželk. Z veseljem si bo še enkrat ogledal primerke, ki jih je ravnokar odkril na domačem vrtu. Žuželke lahko razdelite tudi v dve kategoriji: žuželke in nežuželke. Kasneje mu predstavite telesno zgradbo in dele žuželk.

Z otrokom se lahko tudi odpravite poiskat mravljišče in tako od blizu opazujeta mravlje in stvari, ki jih prinašajo. Preberite mu zgodbo o mravljah in razložite življenje v mravljišču.

Metulji

Pomlad je čas za metulje. Pojdite poiskat gosenice. Gosenico lahko poberete skupaj z delom rastline, s katero se hrani. Opozorite otroka, da naj jo prime previdno, da je ne poškoduje. Dajte jo v veliko prosojno škatlo in pokrijte odprtino s fino tkano mrežico. Otrok naj vsak dan zamenja listje. V škatlo je potrebno položiti tudi nekaj papirnatih brisač za vpijanje vlage in preprečevanje plesni. Ne pozabite na majhno vejo, da se bo gosenica lahko obesila nanjo in zabubila. Najbolj prepoznavne so gosenice metulja lastovičarja s črnimi progami in rumeno-oranžnimi pikami. Najdete jo na sladkem janežu, koprju, peteršilju ali korenju.

Po opazovanju metamorfoze gosenice, začnite raziskovati življenjski krog metulja s karticami oziroma sličicami, ki jih je potrebno razvrstiti v pravilno kronološko zaporedje. Uporabite tudi figure, če jih imate. Otroku pokažite knjige o metuljih, poiščite pripovedke in uganke.

Andreja, asistentka v sobi 3–6

POČITNIŠKI KOTIČEK ZA OTROKE ...

Kaj je to ?

*Tiho meri čas, a zbudi nas
prav na glas.*

(BUDILKA)

*Mami privabi solze na lica
in v jok spravi celo
neustrašnega strica. Pa ni ne
nesreča, niti krivica, ampak
slopeča kuharska kraljica.*

ČEBULA

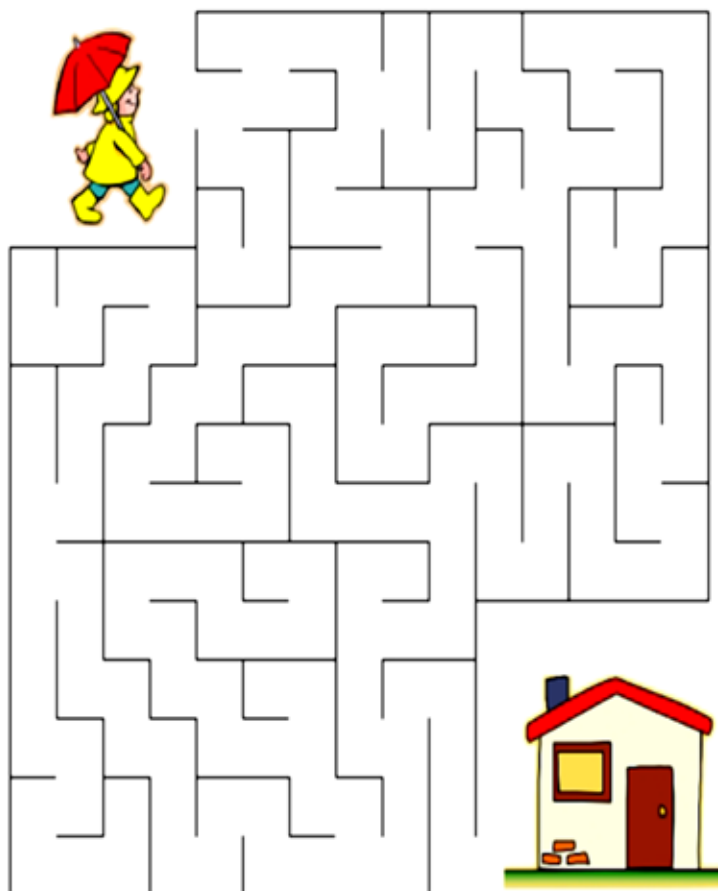
*Beli cvetovi krasijo drevesa,
rdeči plodovi pa tvoja ušesa.*

(ČEŠNJE)

*Zlatolase deklice,
sonca ljubke sestrice.
Samo ponoči svetijo,
po nebu se sprehajajo,
v oblekah zlatih rajajo.*

(ZVEZDE)

Odpelji Milko domov ...

Pobarvaj opico in poišči 5 razlik:

